

Escala de Llenguatge Preescolar: uns instrument d'avaluació del llenguatge per a nens i nenes amb necessitats educatives especials

Rosa Vilaseca, Imma Casanovas i Gemma Sala

Resum: L'objectiu d'aquest article és presentar l'adaptació en llengua catalana de l'Escala del Llenguatge Preescolar (ELP). Després de revisar-la i adaptar-la, s'ha fet servir per detectar precoçment retards en el llenguatge en nens i nenes menors de tres anys i per avaluar el llenguatge en nens i nenes amb necessitats educatives especials. En aquest treball es descriuen les característiques generals de l'escala, les normes d'aplicació i correcció i breus exemples sobre com fer-la servir. Aquesta escala pot ser útil per a tots aquells professionals que treballin en l'avaluació i la intervenció en el llenguatge i la comunicació en població infantil catalanoparlant. A la part final de l'article presentem, en forma d'apèndix, l'Escala de Llenguatge Preescolar sense les làmines de la prova i el full de registre d'articulació.

Abstract: The aim of this article is to present the adaptation of Preschool Language Scale in the Catalan language. After a period of review and adaptation, we have used this scale for early diagnosis of language development in children under three and in individuals with Special Educational Needs. In the present paper we describe the general traits of the scale, the rules of its implementation and scoring, as well as brief examples of use. This scale can be useful to all professionals who deal with both language assessment and intervention in Catalan speaking children. In the last section of the article, we present in the appendix, the Preschool Language Scale, with neither testing materials nor articulation sheet register.

Descriptors: Detecció precoç. Avaluació del llenguatge. Necessitats educatives especials. Retard de llenguatge. Llenguatge comprensiu. Llenguatge productiu. Avaluació fonològica.

Introducció

Al cap de molts anys de treballar en l'àmbit dels retards del llenguatge i de la comunicació amb nens i nenes de diferents característiques i amb diferents síndromes clíniques, hem vist la necessitat de disposar d'un instrument de diagnòstic prou sensible, fàcil d'aplicar i altament fiable per avaluar les primeres etapes del desenvolupament del llenguatge en nens que presenten dificultats en aquesta àrea.

La necessitat de poder disposar d'un instrument d'avaluació del llenguatge adreçat a la població infantil catalanoparlant ha estat un dels punts determinants del treball que presentem. Aquesta necessitat deriva tant de l'àmbit de la prevenció com del de la intervenció en l'àrea del llenguatge i de la comunicació i està pensat, també, tant des de l'àmbit escolar com del clínic. En primer lloc, calia disposar d'un instrument d'avaluació que facilités la detecció de nens i nenes amb problemes en el desenvolupament del llenguatge. L'ús

de la prova com a eina de detecció de possibles retards en l'àrea del llenguatge i de la comunicació pot tenir fortes repercussions com a prevenció perquè facilita la identificació a temps d'aquells nens i aquelles nenes que presenten retards evolutius en aquesta àrea.

En segon lloc, era important disposar d'una eina d'avaluació del llenguatge prou sensible i ràpida per ajudar a diagnosticar aquells nens i aquelles nenes que per les seves característiques presentaven problemes clars en aquesta àrea. Per la nostra experiència en aquest camp amb nens amb necessitats educatives especials (retard mental, retard específic del llenguatge, paràlisi cerebral, etc.), vàrem veure la necessitat de trobar un instrument d'avaluació que fos sensible a les diferents etapes evolutives del desenvolupament del llenguatge per poder valorar específicament els aspectes de comprensió i producció del llenguatge. La majoria dels especialistes estan d'acord a afirmar que aquests nens presenten grans diferències entre els aspectes comprensius i els productius del llenguatge

(AGUADO i NARBONA, 1997; OTERO i MARTÍN-CARO, 1999; RONDAL i SERÓN, 1991; DEL RIO i BOSCH, 1988).

Al cap d'un temps de treballar en l'estudi i el tractament del retard en l'adquisició del llenguatge amb nens i nenes amb necessitats educatives especials, vàrem conèixer l'edició revisada de l'Escala de Llenguatge Preescolar (Preschool Language Scale; ZIMMERMAN, STEINER i POND, 1979) i la vam començar a fer servir en diferents contextos i amb diferents propòsits i vam adaptar-la a les nostres necessitats. L'Escala de Llenguatge Preescolar s'ha fet servir com a prova pilot per valorar el desenvolupament del llenguatge i de la comunicació en nens i nenes menors de tres anys a l'Àrea Bàsica de Salut d'Horta-Guinardó, de la ciutat de Barcelona, per valorar nens i nenes amb retard del llenguatge associat a diferents síndromes clíniques del centre d'estimulació precoç del districte d'Horta-Guinardó (VILASECA, 1999) i a l'escola d'educació especial l'Estel de Calldetenes (Osona).

Aquesta escala també s'ha fet servir per valorar el llenguatge de nens i nenes amb necessitats educatives especials en diferents treballs d'investigació i cerca (VILASECA, 1991; GRÀCIA, 1998; URQUÍ, 1999).

Per la utilitat pràctica, per la fàcil aplicació i rapidesa i per l'alta fiabilitat en la valoració global i específica del desenvolupament del llenguatge, presentem l'adaptació en versió catalana de l'Escala del Llenguatge Preescolar com a eina de diagnòstic i d'ajuda per dissenyar i avaluar programes d'intervenció en les primeres etapes del desenvolupament del llenguatge i de la comunicació.

Característiques generals de l'escala

Descripció

L'Escala de Llenguatge Preescolar (ELP) es divideix en deu seccions que inclouen el desenvolupament del llenguatge d'1 a 7 anys. Cada secció disposa d'una part de comprensió auditiva i una altra d'habilitat verbal. Cada secció, tant de comprensió auditiva com d'habilitat verbal, consta de quatre ítems que cobreixen sis mesos de desenvolupament del llenguatge, excepte les dues últimes seccions, que cobreixen un any de desenvolupament (vegeu la Taula 1).

Les dues parts de l'escala es basen en la natural dicotomia entre la comprensió del llenguatge i l'expressió verbal. Encara que totes dues parts estan relacionades, aquesta distinció permet d'avaluar clarament la diferència que hi ha entre la comprensió i la producció del llenguatge que, com ja s'ha fet referència anteriorment, és característic del desenvolupament del llenguatge en molts casos de nens i nenes amb necessitats educatives especials.

L'Escala de Llenguatge Preescolar permet d'avaluar els aspectes fonològics de la parla infantil dins de la secció d'habilitat verbal de l'escala. Com la resta de l'escala, els ítems d'articulació estan agrupats per nivells d'edat, de manera que respecten els aspectes evolutius fonològics de la parla infantil en llengua catalana.

Per elaborar aquests ítems es va consultar el treball de Laura Bosch (1987) i es van considerar els factors següents:

Taula 1. Nombre de seccions i ítems numerats referents als diferents nivells d'edat de l'escala

Secció	N. d'ítems	Edat en anys
I	1 - 4	1 - 1 _
II	5 - 8	1 _ - 2
III	9 - 12	2 - 2 _
IV	13 - 16	2 _ - 3
V	17 - 20	3 - 3 _
VI	21 - 24	3 _ - 4
VII	25 - 28	4 - 4 _
VIII	29 - 32	4 _ - 5
IX	33 - 36	5 - 6
X	37 - 40	6 - 7

- a) Que quedessin inclosos els sons consonàntics en diverses posicions i que els grups vocàlics i consonàntics més freqüents en català cobrissin les edats establertes a l'escala.
- b) Que el vocabulari seleccionat fos assequible al nivell de comprensió de les edats cobertes i que es pogués representar gràficament.

Material per aplicar-la

Per aplicar aquesta escala s'ha configurat un material en imatges per a gairebé tots els ítems, encara que en molts es pot fer servir material real (per exemple, una nina, una pilota, una capsa, la taula, la cadira...). També es necessiten daus de colors, paper de fumar, folis i monedes.

Normes d'aplicació de l'escala

Hi ha tres requeriments essencials perquè l'administració de l'escala sigui vàlida: a) l'examinador ha de conèixer amb profunditat l'instrument i ha de ser sensible a les necessitats de l'infant que ha de ser avaluat; b) ha de recollir correctament les respostes del nen, i c) ha de seguir amb cura les normes d'aplicació i de correcció de l'escala.

Per determinar a quin nivell s'ha de començar l'administració de la prova, s'ha de considerar l'edat cronològica de l'infant, el nivell de desenvolupament i qualsevol altra informació que ens pugui ajudar a concretar el nivell inicial de desenvolupament del llenguatge de l'individu. S'aconsella de començar per aquell nivell on creguem que el nen respondrà correctament, generalment sis mesos per sota del nivell presuposat del seu llenguatge. Si el nen falla un ítem del test on ha començat, voldrà dir que li hem sobreestimat el nivell. Quan passa això, hem d'anar enrere i examinar tots els ítems de la secció anterior fins que respongui correctament els quatre ítems de la secció (aquest nivell, l'anomenem Edat Base de Llenguatge). Seguidament, continuarem passant l'escala fins que trobem una secció en què el nen no superi cap dels quatre ítems (aquest nivell, l'anomenem Edat Sostre).

Per exemple, a la Sara, una nena de set anys amb síndrome de Down, se li va començar a passar el test a la secció III de comprensió auditiva tenint en compte

el seu nivell de desenvolupament de llenguatge. La Sara no va respondre correctament els quatre ítems d'aquesta secció; per tant, es va avaluar la secció II per trobar-li l'edat base de comprensió auditiva. Aleshores va respondre correctament els quatre ítems d'aquesta secció; per tant, la seva edat base de comprensió auditiva és d'un any i mig-dos anys.

Un cop trobada l'edat base, es va avaluar la secció IV i la Sara no va encertar cap dels quatre ítems d'aquesta secció. Per tant, es va acabar l'avaluació i la seva edat sostre de comprensió auditiva va ser de dos anys i mig-tres anys.

Secció II: 1; 6-2 anys	Puntuació
5. Identifica dibuixos	1
6. Discrimina dibuixos	1
7. Reconeix parts d'una nina	1
8. Segueix ordres	1
Secció III: 2-2; 6 anys	
9. Concepte d'unitat	1
10. Reconeix mides	0
11. Entén la utilitat de les coses	0
12. Segueix ordres senzilles	1
Secció IV: 2; 6 - 3 anys	
13. Identifica accions	0
14. Comprèn preposicions	0
15. Entén la utilitat de les coses	0
16. Distingeix parts d'objectes	0

En aquesta escala, els ítems estan disposats seguint l'ordre d'adquisició normal del llenguatge. Per aquesta raó, quan tots els quatre ítems d'una secció d'edat estan passats, els nivells previs es consideren correctes automàticament, és a dir, no cal tornar-los a passar. De la mateixa manera, quan un nen no supera cap ítem en una determinada secció d'edat, se suposa que les seccions següents estan per sota del nivell de desenvolupament del llenguatge d'aquest subjecte i, per tant, no s'han d'administrar.

Alguns ítems del test es repeteixen en diferents nivells d'edat. Si el subjecte els supera, es comptabilitzaran com a correctes més d'un cop. A cada nivell d'edat aquests ítems estan marcats específicament amb la comanda «passar només una vegada». Això no vol pas dir que s'avalua d'igual manera aquest ítem en diferents nivells d'edat, al contrari, tot i que es passa una vegada,

per superar-lo l'infant haurà d'obtenir una resposta més avançada a la del seu nivell de desenvolupament del llenguatge. Creiem que la rapidesa en la administració és un avantatge que presenta aquesta escala.

Per exemple, a en Miquel, un nen de 6 anys amb síndrome d'X fràgil, se li va començar a passar el test (ELP) a la secció IV d'habilitat verbal. L'ítem núm. 15 d'aquesta secció (comprendre necessitats físiques: què fas quan...?: a) tens son, b) tens gana, c) tens fred) és igual que el núm. 19 de la secció V i el núm. 23 de la secció VI. Per tant, aquest ítem es va passar només una vegada.

En Miquel va respondre correctament dues de les tres preguntes de l'ítem núm. 15. Aquest ítem exigeix una resposta correcta, l'ítem núm. 19 n'exigeix dues i l'ítem 23, tres. Per tant, en Miquel va superar els ítems núm. 15 i núm. 19, però no el núm. 23.

Hi ha dues maneres d'aplicar els ítems d'articulació de l'escala. La primera és esperar que davant d'un dibuix el nen parli espontàniament. Per exemple, l'examinador li pot preguntar què hi ha a la làmina que li presenta. Aquest mètode ofereix l'avantatge que ens informa del seu nivell fonològic espontani, però, en canvi, no ens diu si és capaç de millorar amb la imitació d'un model verbal. Per tant, la segona manera d'avaluar els aspectes fonològics de la parla de l'infant és per imitació o repetició del model verbal de l'examinador.

A diferència d'altres ítems d'aquesta escala, els d'articulació es passaran una sola vegada i es respectaran les mateixes normes de correcció de tota l'escala.

Normes de correcció

Cada ítem de l'escala de les primeres 8 seccions resol correctament compta 1 punt, que representa 1 mes i mig d'edat de desenvolupament del llenguatge. És a dir, si un infant passa correctament els quatre ítems d'una d'aquestes seccions, es comptabilitza com a 6 mesos de desenvolupament del llenguatge (1 mes x 4 ítems = 6 mesos).

Les dues últimes seccions corresponents als nivells d'edat compresos entre els 5 i els 6 anys i entre els 6 i els 7 anys cobreixen un any sencer de desenvolupament del llenguatge. En aquestes seccions, cada ítem rep un doble crèdit, la qual cosa vol dir que cada ítem compta 2 punts i que representa 3 mesos de desenvolupament del llenguatge (3 mesos x 4 ítems = 12 mesos).

Conversió de la puntuació de l'escala a nivells d'edat

La puntuació obtinguda en comprensió auditiva o en habilitat verbal es pot convertir en edats equivalents seguint el barem de les taules de l'escala. Així doncs, podem obtenir, per a un mateix infant, una edat de comprensió del llenguatge (ECI), una edat d'habilitat verbal (EHV) i una edat de desenvolupament general de llenguatge (EDG).

L'EDG és la mitjana entre l'edat de comprensió i l'edat d'expressió del llenguatge.

Per exemple, en David, de 5 anys, obté una puntuació de comprensió auditiva de 13 punts, que corresponen, segons el barem de les taules de l'escala, a una ECA de 2 anys, 7 mesos i mig. Tanmateix, en habilitat verbal obté 11 punts, que corresponen a una EIIV de 2 anys, 4 mesos i mig. La seva edat de desenvolupament general és, doncs, de 2 anys i 6 mesos.

Conversió de les edats obtingudes a coeficients de comprensió del llenguatge, habilitat verbal i desenvolupament general del llenguatge

Les edats de CA, d'HV o de DG es poden convertir en coeficients. Per fer-ho, només cal dividir cadascuna de les edats (convertides en mesos) per l'edat cronològica del subjecte en mesos i multiplicar-ho per 100. Així tindriem:

$$CCA = \text{Edat de CA} / \text{Edat cronològica} \times 100$$

$$CHV = \text{Edat d'HV} / \text{Edat cronològica} \times 100$$

$$CDG = \text{Edat de DG} / \text{Edat cronològica} \times 100$$

Conclusions

L'Escala de Llenguatge Preescolar permet d'identificar tant els nens amb risc en l'àrea del llenguatge i de la comunicació com els nens que ja presenten alteracions clares en aquesta àrea i als quals els cal un diagnòstic acurat dels nivells de comprensió i d'expressió del llenguatge que permetin de començar una intervenció logopèdica tan aviat com sigui possible.

Conscients de la manca d'instruments d'avaluació del llenguatge en llengua catalana, considerem que aquesta escala reuneix els requisits de fiabilitat i validesa per avaluar el llenguatge de nens i nenes amb edats compreses entre un i set anys o bé per avaluar el desenvolupament del llenguatge de nens i nenes amb necessitats educatives en aquesta àrea del desenvolupament.

ESCALA DE LLENGUATGE PREESCOLAR (ELP)

A les seccions següents (de la I a la VIII) queden coberts els ítems que van de l'1 al 32. Cada secció té 4 ítems. Cada ítem superat amb èxit compta 1 punt o 1 crèdit d'1 mes i mig.

A cada ítem s'ha de marcar si el nen respon o no correctament en els espais en blanc ubicats al cantó dret de cada pregunta. Després s'ha de marcar el nombre de punts que obté el nen en cada un dels ítems en el requadre de l'esquerra del full, ja sigui «0» o «1». A cada ítem queda indicat què ha de fer el nen per superar-lo. A les seccions d'habilitat verbal, no s'ha de tenir en compte si la pronunciació és correcta o no ho és.

SECCIÓ I: 1 any - 1 any i 6 mesos

<p>Comprensió auditiva</p> <p>1. Entén preguntes a) On és la mama?..... b) On és el lavabo? (porta) <i>(només n'ha d'indicar una; s'accepta una resposta no verbal)</i></p> <p>2. Mira atentament On és: a) el gos..... b) el nen..... <i>(indica un dibuix) (presentats els dos estímuls)</i></p> <p>3. Reconeix parts d'una nina. <i>(aquest ítem és igual a l'ítem núm. 7; passeu-lo només una vegada)</i> Ensenya'm: a) els cabells de la nina..... b) la boca c) els ulls d) els peus e) el nas f) l'orella g) les mans <i>(indica dues parts correctament)</i></p> <p>4. Segueix ordres. <i>(Aquest ítem és igual a l'ítem núm. 8; passeu-lo només una vegada)</i> Posa el dau: a) a sobre la cadira..... b) a sobre la taula.... c) a dins la apsa..... d) dóna'm el dau..... <i>(fa dues ordres correctament)</i></p>	<p>Habilitat verbal</p> <p>1. Repeteix o imita Imita o repeteix paraules o diferents sons quan se li proposa en forma de joc <i>(imita dues paraules o dos sons diferents)</i></p> <p>2. Demana quan té necessitat <i>(demana aigua quan té set o demana pa quan té gana)</i> <i>(fa servir com a mínim una paraula per expressar aquesta necessitat)</i></p> <p>3. Diu deu paraules S'ha observat que fa servir deu o més paraules, incloent-hi noms propis </p> <p>4. Anomena un objecte Què és això? Qui és aquest?</p> <p><i>(anomena un objecte o una persona que coneix. No importa si el terapeuta li ha insistit)</i></p>
---	--

SECCIÓ II: 1 any i 6 mesos - 2 anys

<p>Comprensió auditiva</p> <p>5. Identifica dibuixos Assenjala: a) tassa b) cullera c) sabata d) pilota..... <i>(n'assenjala dues; s'han presentat tots els estímuls)</i></p> <p>6. Discrimina entre diferents dibuixos: a) On és el gos? b) On és el tren? <i>(els coneix tots dos; es presenten quatre estímuls)</i></p> <p>7. Reconeix parts d'una nina: <i>(aquest ítem és igual a l'ítem núm. 3; passeu-lo només una vegada)</i> Ensenya'm: a) els cabells de la nina b) la boca c) els ulls d) els peus e) el nas f) l'orella g) les mans <i>(assenjala sis parts correctament)</i></p> <p>8. Segueix ordres: <i>(un dau)</i> Posa el dau: a) a sobre la cadira..... b) a sobre la taula.... c) a dins la capsa..... d) dóna'm el dau..... <i>(segueix les quatre ordres)</i></p>	<p>Habilitat verbal</p> <p>5. Combina paraules Fa servir dues a tres combinacions de paraules</p> <p><i>(dues combinacions diferents)</i></p> <p>6. Anomena objectes reals. <i>(aquest ítem és igual a l'ítem núm. 10; passeu-lo només una vegada)</i> Què és això? a) sabata.... b) rellotge.... c) taula.... d) pilota.... e) cadira.... f) dau.... g) llapis.... h) terra... <i>(en diu tres)</i></p> <p>7. Fa servir pronoms Fa servir aquests pronoms correctament: jo, meu, meva, tu, teu, teva <i>(fa servir un pronom o més)</i></p> <p>8. Parla d'ell mateix pel seu nom «En Sergi pinta» o bé dóna el seu nom</p> <p><i>(s'ha observat almenys una vegada o bé hem estat informats pels familiars)</i></p>
--	---

SECCIÓ III: 2 anys - 2 anys i 6 mesos**Comprensió auditiva**

9. Entén el concepte d'unitat
(dotze daus)
Dóna'm un
- (ha de donar un dels dotze daus que té)
10. Reconeix mides
(dues culleres de diferent mida)
On és la cullera petita
- (assenyala la cullera petita)
11. Entén la utilitat de les coses
(s'han de fer servir targes amb dibuixos adequats)
(aquest ítem és igual a l'ítem núm. 15; passeu-lo només una vegada)
Ensenya'm: a) què fem servir per pentinar-nos b) què fem servir per beure llet o aigua c) què ens posem als peus d) què serveix per pujar-hi e) què fem servir per planxar la roba f) què fem servir per tallar g) què fem servir per escombrar
(n'encerta tres)
12. Segueix ordres senzilles
(dotze daus i una caixa)
a) Fes una torre com la meva b) Ara farem un tren c) Ara posa els daus a dins la caixa
(n'encerta dues)

Habilitat verbal

9. Repeteix dos dígit
Escolta: digues «2».
Ara digues:
a) 4-7 b) 5-8 c) 3-9
- (n'encerta un)
10. Anomena objectes
(aquest ítem és igual a l'ítem núm. 6; passeu-lo només una vegada)
Què és això?: a) sabata b) rellotge c) taula d) pilota e) cadira f) dau g) llapis h) terra
(n'encerta cinc)
11. Repeteix frases
Digues el que dic jo: «Jo sóc un nen/a gran». «Sí, mot bé!». «Ara pots dir»:
a) Jo nedo a l'aigua
b) Jo tinc un gos petit
c) El gos caça el gat
(repeteix una frase completa) (transcriviu la frase o anoteu el que es deixa)
12. Articula diferents consonants l
(passeu tots els ítems d'articulació a la vegada. El nen supera l'ítem si pronúncia correctament totes les consonants del grup l)
(vegeu la pàgina annexa, on hi ha l'exploració fonològica)

SECCIÓ IV: 2 anys i 6 mesos - 3 anys**Comprensió auditiva**

13. Identifica diferents accions
(presenteu els dibuixos amb unes targes adequades)
On és?: a) juga b) renta c) corre
(n'encerta dues)
14. Reconeix i entén preposicions
(un dau, una nina i una cadira petita de la classe)
(aquest ítem és igual a l'ítem núm. 22; passeu-lo només una vegada)
Posa el dau: a) a sobre la cadira b) a sota la cadira c) davant de la cadira d) al costat de la nina e) darrere de la cadira
(n'encerta dues)
15. Entén la utilitat de les coses
(aquest ítem és igual a l'ítem núm. 11; passeu-lo només una vegada)
Ensenya'm: a) què fem servir per pentinar-nos b) què fem servir per beure llet o aigua c) què ens posem als peus d) què serveix per pujar-hi e) què fem servir per planxar la roba f) què fem servir per tallar g) què fem servir per escombrar
(n'encerta cinc)
16. Distingeix parts d'objectes:
Ensenya'm: a) les rodes del tren b) la porta del cotxe c) la cua del cavall d) la pota de la vaca
(n'encerta tres)

Habilitat verbal

13. Repeteix tres dígit
Escolta: digues: 4-2
Ara digues: a) 1-4-9 b) 9-6-1
c) 2-5-3
(n'encerta un)
14. Fa servir els plurals
Què son això? a) sabates b) daus c) polls
d) nens
(n'encerta dues)
15. Entén necessitats físiques específiques
(aquest ítem és igual als ítems 19 i 23; passeu-lo només una vegada)
Què fas quan...?:
a) Tens son
b) Tens gana
c) Tens fred
(n'encerta una) (feu la transcripció)
16. Manté una conversa fent servir frases
Explica'm tot el que vulguis de les teves joguines, dels teus germans, de les coses de l'escola
(fa servir dues frases o més de 4 o 5 paraules (SN-V-O) per explicar el que se li demana)

SECCIÓ V: 3 anys - 3 anys i 6 mesos

Comprensió auditiva

17. Identifica el temps
(dues targetes, una que representi la nit i una altra el dia)
On és de nit?
(assenyala correctament la primera)
18. Compara longituds i diferents mesures
(vegeu les targetes annexes)
Quin és el més gran? Assenyala el més gran
a) _____ b) _____ c) _____
d) _____ e) _____ f) _____
(n'encerta tres dels tres primers o cinc de tots sis)
19. Aparella grups de daus
(12 daus)
Mira, fes-ne un com el/els meu/us: a) 1 b) 4
c) 2 d) 3 (n'encerta tres)
20. Agrupa objectes
Ensenya'm: a) tots els animals b) totes les coses de menjar
c) totes les joguines
(encerta dues categories; assenyala tres targetes en cada grup dels nou estímul presentats)

Habilitat verbal

17. Diu el seu nom complet
Com et dius?
(diu el nom i el cognom)
18. Compta fins a tres.
(tres daus) (compta tots els daus fent la seqüència)
Quants daus hi ha aquí?
(moveu els daus en el segon assaig)
Quants daus hi ha aquí?
(ho encerta les dues vegades)
19. Entén necessitats físiques específiques.
(aquest ítem és igual als ítems 15 i 23; passeu-lo només una vegada)
Què fas quan tens:
a) Son
b) Gana
c) Fred
(n'encerta dues)
20. Articula diferents consonants ll.
(passeu tots els ítems d'articulació a la vegada; el nen supera l'ítem si pronuncia correctament totes les consonants dels grup ll i l)
(vegeu la pàgina annexa, on hi ha l'exploració fonològica)

SECCIÓ VI: 3 anys i 6 mesos - 4 anys

Comprensió auditiva

21. Reconeix els colors
(sis daus de colors) (aquest ítem és igual a l'ítem núm. 25; passeu-lo només una vegada)
On és?: a) el dau vermell b) el dau blau c) el dau groc
d) el dau verd e) el dau taronja g) el dau lila
(n'encerta dues, si n'encerta cinc se li considera com a superat l'ítem núm. 25)
22. Distingeix les preposicions.
(un dau) (aquest ítem és igual a l'ítem núm. 14; passeu-lo només una vegada)
Posa el dau: a) a sobre la cadira b) a sota la cadira c) a davant de la cadira
d) al costat de la nina e) a darrera de la cadira
(n'encerta quatre)
23. Diferencia diferents textures
(paper de fumar i un foli)
a) quin és el més fi, més suau b) quin és el més gruixut
(n'encerta dues)
24. Entén diferents agents o diferents subjectes d'acció
(aquest ítem és igual a l'ítem núm. 31; passeu-lo només una vegada)
(targetes: peix, rellotge, llapis, conte, taula, tisores, martell-claus)
Quin és el que: a) neda a l'aigua b) ens diu l'hora c) nosaltres escrivim amb
d) nosaltres llegim e) nosaltres mengem a la
f) nosaltres tallem amb g) nosaltres piquem els claus amb
(n'encerta cinc)

Habilitat verbal

21. Repeteix frases
A veure, pots dir «jo soc un/a nen/a gran»
Ara digues:
a) La Pili i jo anem al parc cada dia
b) El meu pare i la meva mare avui han anat a la botiga
c) La meva mare renta els plats i frega el terra
(n'encerta dues)
22. Coneix contraris
(aquest ítem és igual que a l'ítem núm. 26; passeu-lo només una vegada)
a) Si el meu germà és un nen, la meva germana és una
b) De dia és clar, a la nit és
c) Si el meu pare és un home, la meva mare és una
d) Si la tortuga va a poc a poc, el conill va
e) El sol brilla de dia, i la lluna brilla a
(n'encerta dues; si n'encerta tres o més, es considera que ha superat l'ítem núm. 26)
23. Entén necessitats físiques
(aquest ítem és igual als ítems 15 i 19; passeu-lo només una vegada)
Què fas quan tens:
a) Son b) Gana c) Fred
(n'encerta tres)
24. Compta fins a 10
Saps comptar fins a 10? a veure 1, 2, 3
(el nen compta tot sol de l'1 al 10)

SECCIÓ VII: 4 anys a – 4 anys i 6 mesos

<p>Comprensió auditiva</p> <p>25. Reconeix colors: (<i>sis daus de colors</i>) (<i>aquest ítem és igual al núm. 21; passeu-lo només una vegada</i>) On és? a) el dau vermell b) el dau blau c) el dau groc d) el dau verd e) el dau taronja g) el dau lila (<i>n'encerta cinc</i>)</p> <p>26. Coneix el dit polze Posa el teu dit gros dret tocant el dit gros esquerra (<i>només un intent</i>)</p> <p>27. Entén el concepte de «tres». (<i>dotze daus</i>) Dóna'm tres daus (<i>només en dóna tres</i>)</p> <p>28. Diferència diferents pesos (<i>targes amb diferents dibuixos</i>) Digue'm què pesa més: a) un ocell o una vaca b) un llit o una cadira c) una bota o una sabata d) un cotxe o un camió e) una flor o una fulla (<i>n'encerta quatre</i>)</p>	<p>Habilitat verbal</p> <p>25. Repeteix quatre dígit (<i>aquest ítem és igual al núm. 33; passeu-lo només una vegada</i>) Escolta i digues: 3-4-2 Ara, digues: a) 7-2-8-1 b) 2-1-6-4 c) 6-5-9-8 (<i>n'encerta un</i>)</p> <p>26. Coneix contraris (<i>aquest ítem és igual al núm. 22; passeu-lo només una vegada</i>) a) si el meu germà és un nen, la meva germana és una b) de dia és clar, a la nit és c) si el meu pare és un home, la meva mare és una d) si la tortuga va a poc a poc, el conill va e) el sol brilla de dia, i la lluna brilla a (<i>n'encerta tres</i>)</p> <p>27. Entén les funcions dels sentits (<i>aquest ítem és igual al núm. 31; passeu-lo només una vegada</i>) (<i>poseu un exemple</i>) Què fas amb? a) els ulls b) les orelles c) el nas (<i>n'encerta un</i>)</p> <p>28. Entén i resol situacions quotidianes Què fas.....? a) quan has perdut alguna cosa b) abans de creuar el carrer (<i>n'encerta una</i>)</p>
--	--

SECCIÓ VIII: 4 anys i 6 mesos - 5 anys

<p>Comprensió auditiva</p> <p>29. Entén el concepte espacial «dreta» a) ensenya'm la teva mà dreta b) posa les dues mans al cap c) ara posa les dues mans a sobre la taula d) quina és la teva mà dreta (<i>encerta la «a» i la «d»</i>)</p> <p>30. Imita els cops Pots fer això?: a) (pica dues vegades) b) (quatre) c) (tres) (<i>n'encerta dues</i>)</p> <p>31. Entén diferents agents o diferents subjectes d'acció (<i>aquest ítem és igual al núm. 24; passeu-lo només una vegada</i>) (<i>targes: peix, llapis, rellotge, conte, taula, tisores, martell-claus</i>) Quin és el que: a) neda a l'aigua b) ens diu l'hora c) nosaltres escrivim amb d) nosaltres llegim e) nosaltres mengem a la f) nosaltres tallem amb g) nosaltres piquem els claus amb (<i>n'encerta set</i>)</p> <p>32. Coneix les parts del cos Ensenya'm on tens: a) el cap b) el braç c) el dit polze d) la mà e) el genoll f) el colze g) el palmell de la mà h) la barbeta i) la cella j) el dit petit k) el canell l) el turmell m) la cama (<i>n'encerta vuit</i>)</p>	<p>Habilitat verbal</p> <p>29. Coneix diferents monedes (<i>dos euros, un euro, cinquanta cèntims, vint cèntims, deu cèntims</i>) Quina moneda és?: a) dos euros b) un euro c) cinquanta cèntims d) vint cèntims e) deu cèntims (<i>n'encerta dues</i>)</p> <p>30. Anomena animals (<i>aquest ítem és igual al núm. 34; passeu-lo només una vegada</i>) Digue'm tants animals com puguis fins que et digui prou. Comença..... (<i>n'ha de dir sis o més de diferents durant un minut</i>)</p> <p>31. Entén les funcions dels sentits (<i>aquest ítem és igual al núm. 27; passeu-lo només una vegada</i>) Què fas amb.....?: a) els ulls b) les orelles c) el nas (<i>n'encerta dues</i>)</p> <p>32. Articula diferents consonants del grup III (<i>passeu tots els ítems d'articulació a la vegada; el nen supera l'ítem si pronuncia correctament totes les consonants dels grup I, II i III</i>).</p>
---	---

Les seccions següents (IX i X) inclouen els ítems que van del 33 al 40. Cada ítem superat significa una puntuació de 2 punts o un crèdit de 3 mesos d'edat. Observeu que aquestes seccions cobreixen, cada una, una durada d'un any; mentre que les anteriors cobrien només mig any.

A les seccions d'habilitat verbal, no s'ha de tenir en compte una mala pronunciació.

SECCIÓ IX: 5 anys - 6 anys

Comprensió auditiva

33. Entén ordres que impliquen direccionalitat
Posa la teva mà esquerra sobre el teu genoll esquerre.....
(respon correctament a la primera)
34. Compta daus
(dotze daus)
Pots posar daus aquí?: a) 3 b) 9 c) 5
d) 7 (n'encerta tres)
35. Fa comparacions entre parts del cos de diferents animals presentats per parelles (targes d'animals amb diferències clares: elefant/gos, cavall/vaca, conill/xai, rata/gat)
Quin d'aquests té.....:
a) el nas més llarg b) la cua més peluda
c) les orelles més punxegudes d) la cua més llarga i prima
(n'encerta quatre)
36. Suma fins a cinc.
(el podeu presentar amb dibuixos)
a) si tens 1 poma i jo te'n dono 2 més, quantes pomes tindràs?
b) si tens 2 llapis i jo te'n dono 2 més, quantes llapis tindràs?
c) si tens 3 euros i jo te'n dono 2 més, quantes euros tindràs?
(n'encerta dues)

Habilitat verbal

33. Repeteix quatre dígit
(aquest ítem és igual al núm. 25; passeu-lo només una vegada)
Dígues: 3-4-2
Ara dígues: a) 7-2-8-1 b) 2-1-6-4 c) 6-5-9-8
(n'encerta 2)
34. Anomena animals
(aquest ítem és igual al núm. 30; passeu-lo només una vegada)
Digue'm tants animals com puguis fins que et digui prou
(digueu-ne vuit en un minut)
35. Diferencia el matí de la tarda
a) Esmorzes al matí o a la tarda?
b) Quan berenen els nens, al matí o a la tarda?
c) Quan comença la tarda?
d) Què hi ha primer el matí o la tarda?
(n'encerta tres)
36. Articula diferents consonants
(passeu tots els ítems d'articulació a la vegada; el nen supera aquest ítem si pronuncia correctament les consonants dels grups I, II, III i IV).

SECCIÓ X: 6 anys - 7 anys

Comprensió auditiva

37. Entén ordres complexos de dos elements
Toca't el dit gros de la mà dreta amb el dit petit dret
(respon correctament a la primera)
38. Compta cops
Escolta: (l'examinador pica dos cops a sobre la taula)
Quantes vegades he picat la taula? (o quants cops he donat?)
Ara escolta amb atenció; quants cops he donat?:
a) 7 cops b) 5 cops c) 8 cops (n'encerta tres)
39. Coneix el valor de les monedes
(ho podeu fer amb dibuixos o amb monedes)
Mira aquesta moneda; pots dir-me...
a) quants cèntims hi ha en un euro
b) quantes monedes de 10 cèntims hi ha en 50 cèntims
c) quantes monedes de 50 cèntims hi ha en un euro
(n'encerta tres)
40. Suma i resta fins a 10
a) si tens 10 euros i te'n prenc 4, quantes euros tindràs?
b) si tens 5 euros i te'n dono 5 més, quantes euros tindràs?
c) si tens 5 euros i en perds 1, quantes euros tindràs?
(dues respostes correctes o assenyalat la resposta correcta amb dibuixos)

Habilitat verbal

37. Repeteix cinc dígit
Dígues: 4-7
Ara dígues: a) 3-1-8-5-9 b) 4-8-3-7-2 c) 9-6-1-8-3
(n'encerta una)
38. Construeix frases
Escolta: T'explicaré un conte sobre un gos i un gat.
«el gos empaita el gat»
Ara tu diràs frases amb totes aquestes paraules:
a) vaca-gran-porc b) nen-cau-peu c) nena-flors-camp
(n'encerta dues)
39. Coneixement de l'adreça
Digue'm: On vius?
(diu l'adreça correcta: població, carrer i número)
40. Articula correctament la prova d'articulació del nivell V (vegeu l'annex)
(passeu tots els ítems d'articulació a la vegada; el nen supera aquest ítem si pronuncia correctament totes les consonants dels grups I, II, III, IV i V).

Referències bibliogràfiques

- AGUADO, G. i NARBONA, J. (1997). «Lenguaje y deficiencia mental». Dins J. NARBONA y C. CHEVRIE-MULLER (eds.). *El lenguaje del niño: Desarrollo normal, evaluación y trastornos*. Barcelona: Masson.
- BOSCH, I. (1987). *Avaluació del desenvolupament fonològic en nens catalanoparlants de 3 a 7 anys*. Barcelona: ICE.
- DEL RIO, M. J. i BOSCH, L. (1988). «Logopedia y escuela». Dins J. PEÑA CASANOVA (ed.). *Manual de Logopedia*. Barcelona: Masson. p. 307-320.
- GRÀCIA, M. (1998). *Intervención naturalista en la comunicación y el lenguaje para familias de niños con síndrome de Down*. Tesis doctoral publicada per la Universitat de Barcelona.
- OTERO, P. i MARTÍN-CARO, L. (1999). «Evaluación e intervención psicopedagógica en retraso mental». Dins J. N. GARCÍA SÁNCHEZ (ed.) *Intervención psicopedagógica en los trastornos del desarrollo*. Madrid: Pirámide.
- RONDAL, J. A. i SERÓN, X. (1991). *Trastornos del lenguaje*. Barcelona: Paidós.
- URQUÍA, B. (1999). *Intervención naturalista en la comunicación y el lenguaje en escuela especial*. Tesis doctoral no publicada. Departament de Psicologia Evolutiva i de l'Educació. Universitat de Barcelona.
- VILASECA, R. M. (1991). *La adquisición del lenguaje: Un modelo interactivo de intervención*. Tesis doctoral no publicada. Departament de Psicologia Evolutiva i de l'Educació. Universitat de Barcelona.
- VILASECA, R. M. (1999). «Intervención naturalista en l'atenció precoç: context familiar i escolar». *Suports*, vol. 3/núm. 1, p. 19-27.
- ZIMMERMAN, I. L.; STEINER, V. i POND, R. (1979). *Preschool Language Scale*. The Psychological. Co: Harcourt Brace Janovich, Inc.

Rosa M. Vilaseca és doctora en Psicologia per la Universitat de Barcelona i professora del Departament de Psicologia Evolutiva i de l'Educació de la mateixa universitat.

Imma Casanovas és logopeda del CPT l'Estel de Calldetenes i llicenciada en Pedagogia Terapèutica.

Gemma Sala és logopeda del CPT l'Estel de Calldetenes i mestra d'educació especial.
